

בג"צ 7077/15

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בעניין:

1. _____ אסחאק אנעאם, ת.ז. _____
2. _____ אסחאק אנעאם, ת.ז. _____
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר,
 ע"ר מס' 580-163-517
 ע"י ב"כ עו"ד סמדר בן-נתן ו/או עו"ד גלית לובצקי ו/או עו"ד
 מיכל פומרנץ ו/או עו"ד רחלי חפץ ו/או עו"ד אנו דעואל
 לוסקי
 רח' הוברמן 10, תל אביב 64075
 טל: 03-5619666, פקס: 03-6868596

העותרים

- נגד -

1. המפקד הצבאי באזור גדה המערבית
 2. היועץ המשפטי לאיו"ש
 ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה
 3. _____ אלבשא
- ע"י ב"כ האג' מופיד, ת"ד: 44384, ירושלים 9144300
 טלפון: 02-6561557; פקס: 04-6561557;
 נייד: 052-4274832. דוא"ל: hajmufid@yahoo.co.il

המשיבים**תגובת העותרים להודעה המשלימה מטעם המדינה מיום 2.11.15**

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 29.10.15 מתכבדים העותרים להגיש את תגובתם להודעה המשלימה מטעם המדינה מיום 2.11.15.

להלן תגובת העותרים:

1. צו ההחרמה וההריסה שהוצא על ידי המשיבים נוגע לדירת המגורים של העותרים 1-2 (להלן: "העותרים"), הממוקמת בכפר סילואד בשכונת ויסטייה, 12 ק"מ צפונית לעיר רמאללה והמופיעה בהודעתה המשלימה של המדינה בסעיף 3((ד)).
2. מדובר בדירת מגורים בקומה האחרונה של בניין בן 8 קומות, בו 31 דירות נוספות, אותה שוכרים העותרים מידי המשיב מס' 3, מר _____ אלבשא הבעלים הרשום של הדירה בעבור סכום של 200 דולר לחודש. הדירה מורכבת משלושה חדרי שינה, סלון, מטבח וחדר אוכל והיא דירתם היחידה.

3. על פי הודעת המשיבים, הטעם להוצאת הצו נעוץ בפעולותיו של מר _____ אסחאק, אשר על פי הטענה התגורר בדירת העותרים.
4. במסגרת תגובה זו יבקשו העותרים להתייחס לטענות המשיבים כעולה מהודעתם המשלימה, וזאת על פי הסדר הבא:
- א. בחינת חלופות להריסה בכל הנוגע להריסת דירה שכורה הממוקמת בקומה השמינית בבניין הכולל 31 דירות נוספות לא נשקלה על ידי המדינה ב"נפש חפצה" ולא הוצגו כל נתונים מהם ניתן ללמוד אחרת.
- ב. זמני הוצאת צווי ההריסה לפועל כפי שהופיעו בהודעה המשלימה מטעם המשיבים מלמדים כי המדינה משתהה בביצוע רוב הצווים, שיהיו ממש ומכאן מעידים כי אין מדובר בפעולה הרתעתית "דחופה" או "בהולה" כנטען על ידי המשיבים, וכי למעשה מדובר בהרתעה כללית אשר נטועה במעשים שאינם קשורים למר אסחאק או לעותרים 1-2.

בחינת חלופות להריסת דירת מגוריהם של העותרים

5. במסגרת הדיון שהתקיים בעתירה נשוא הכותרת בפני בית המשפט הנכבד ביום 29.10.15 התבקשו המשיבים לפרט, אודות החלופות שנשקלו להריסת בתיהם של כל אחד מהעותרים.
6. עם זאת בחינת התשובה המשלימה מטעם המשיבים בסעיפים 6-8 תחת הכותרת "לעניין בחינת חלופות להריסה בכל אחד מהמקרים", מלמדת כי המשיבים לא הוסיפו ולו פרט אחד נוסף, מעבר לדברים שמסרו במהלך הדיון. כל שמצאו המשיבים לנכון לציין הוא את עמדתם העקרונית הכללית ביחס לכלל העותרים במשותף. וכך צוין בהודעתם המשלימה של המשיבים:
- "בכל אחד מהמקרים דגן נערכה בחינה של החלופות השונות... הניתנות לביצוע. בחינה זו העלתה, כי בכל אחד מהמקרים... יש לנקוט לדעת המשיבים בדרך של הריסת המבנה... בכל מכלול הנסיבות..."
7. מכאן כי המשיבים התעלמו באופן מכוון מדרישת בית המשפט הנכבד ובחרו שלא לפרט. אודות כל אחד מהבתים בנפרד. האם היו קיימות חלופות. אם כן מהו ומדוע הן נפסלו. במצב דברים זה, קשה להניח שהאפשרויות החלופיות הקיימות אכן נשקלו ב"נפש חפצה", כפי שציינה כבוד הנשיאה במהלך הדיון.
8. הואיל ואנו מצויים כיום לאחר מתן צו על תנאי על המשיבים היה להתייחס באופן ספציפי לכל אחד מהעותרים, לעמוד על החלופות הקיימות כמו גם על הסיבות לפסילתן. העדר הצגת החלופות, לא רק כי נוגד הוא את הוראת בית המשפט, אלא מעקר בפועל כל אפשרות מצד העותרים לטעון כנגד הוצאת הצווים ובסופו של יום אינם מאפשרים פתח לביקורת שיפוטית אפקטיבית על ההחלטה.
9. הואיל ובמקרה זה המדובר בדירה העליונה ביותר בבניין בין 8 קומות, היות וביצוע ההריסה יוביל בהכרח לפגיעה ממשית בעותרים ובשכניהם, על המשיבים היה לכלל הפחות להציג את החלופות ולו לשם

מראית הצדק בלבד. זאת בפרט כאשר ענייננו בעותרים צעירים, בתחילת שנות העשרים שלהם, אשר כל משפחתם בחו"ל, ואשר מתגוררים בדירה זו כעשור, כך שהריסת הדירה תפגע בהם קשות.

10. לאור האמור, בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להורות למשיבים להציג בפניו את החלופות שונשקלו לענין הריסת דירת העותרים והסיבות שעמדו בבסיס דחיית חלופות אלה.

מועדי מימוש צווי הריסה קודמים על ידי המשיבים

11. במהלך הדיון שהתקיים בפני בית המשפט הנכבד, טענו העותרים כי בעוד המשיבים מקצים זמן בלתי סביר בעליל בידי העותרים להגשת ההשגות על הצו תחת הטענה כי המדובר בפעולה דחופה ובהולה, הלכה למעשה משתהים הם זמן רב עד למימוש הצווים בפועל.

12. בעקבות טענה זו, הורה בית המשפט הנכבד בהחלטתו מיום 29.10.15 למשיבים לפרט את "כל צווי ההריסה אשר בלגן דחה מאז שנת 2013 עתירות בקשר אליהם, והמדינה לא ביצעה אותם בסמוך לאחר מתן פסקי הדין".

13. מהטבלה המצורפת לתשובתם המשלימה של המשיבים, עולה תמונה עגומה ביותר ולפיה המדינה משתהה שיהוי משמעותי במימוש הצווים וזאת ברוב הגדול של המקרים (60% ומעלה) כשחלק נכבד מהצווים שאושרו על ידי בית המשפט הנכבד הוצאו לפועל רק זמן רב לאחר שניתו פסקי דין סופי בעניינם.

14. כפי שעולה מהנתונים בטבלה, מתוך 10 הליכים שהתקיימו בפני בית המשפט הנכבד בנושא הריסות בתים בין השנים 2014-2015, 4 הליכים בלבד הוצאו לפועל תוך זמן קצר (במוצע תוך שבוע ימים). ששת ההליכים הנוספים, קרי 60% מפסקי הדין של בית המשפט הנכבד. מומשו רק לאחר זמן ממושך של בין 4-10 חודשים! לצורך השלמת התמונה יצוין כי אחד מתוך 6 הליכים אלה, אשר בעניינו ניתן פסק דין עוד ב 31.12.14 כלל לא הוצא לפועל עד היום.

15. נתונים ברורים אלה אינם מותירים מקום לספקות: טענת המשיבים ולפיה יש לפעול במהירות מיידית להריסת הבית בכדי להשיג את המטרה העיקרית בדבר הרתעה, אינה מיושמת בפועל על ידם כשהמשיבים במעשיהם הם, משכלים את המטרה לשמה ניתנו הצווים מלכתחילה.

16. וחשוב להזכיר –סירובם של המשיבים להעניק לעותרים יותר מ- 48 שעות להשיג על הצווים, התבסס על הטענה כי המדובר בפעולה דחופה ביותר. וכיצד ניתן להסביר כעת את העובדה, כי לאחר שכבר היו בידי המשיבים הצווים המיוחלים, גמנעו הם, בלמעלה מ 60% מהמקרים, מלהוציאם לפועל אלא לאחר תקופות ממושכות של 4-10 חודשים?

17. יתרה מזאת, שיהוי משמעותי זה במימוש הצווים מחזק את טענת העותרים ולפיה פרקטיקה זו של הריסת בתים לא נועדה אלא על מנת לספק את יצרי הנקם בציבור וליצור "אווירת הרתעה" בלבד, על בסיס האירועים בשבועות האחרונים, כאשר בינה לבין הרתעה בשל מעשיו הקונקרטיים של פלוני המואשם בביצוע מעשי טרור קונקרטיים, אין כל קשר (וראו הרחבה בסעיפים 52-59 לעתירה).

18. לסיכום, יחזרו ויטענו העותרים כי המשיבים לא עמדו בנטל להראות כי הפגיעה הקשה בזכויות יסוד של העותרים מקדמת הלכה למעשה את תכלית ההרתעה המבוקשת, או כי התועלת בפועל מהריסת בתיהם אכן מצדיקה את הפגיעה הקשה בהם. המשיבים לא הציגו נתונים עדכניים ואובייקטיביים, המבוססים על מחקר אמפירי, התומכים בטענותיהם. מטבע הדברים אין לעותרים אפשרות להתייחס לחומר החסוי שהוצג במעמד צד אחד לבית המשפט הנכבד, אך נדמה כי חומר מודיעיני חסוי, ובוודאי אם תוכנו מתייחס רק למספר מקרים פרטניים, אינו מספק לצורך זה.

19. לאור האמור, בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להפוך את הצו על תנאי למוחלט, ולהורות על ביטול צווי ההריסה בכל הנוגע לדירת מגוריהם של העותרים.

היום, 5.11.15

מיכל פומרניץ, עו"ד
ב"כ העותרים